

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSSR ze dne 29.11.1968, sp. zn. 7 Cz 102/68, ECLI:CZ:NS:1968:7.CZ.102.1968.1

Číslo: 86/1969

Právní věta: Vyhláška č. 60/1966 Zb. nevyžaduje splnění podmínky uvedené v § 5 ods. 1 (posledná veta) pro dva krátkodobé zvýhodněné pracovní poměry na seba navzájem bez dalšího není možné vyvodzovat, že by se v zmysle § 56 ods. 1 a 2 zák. práce prvý z těchto krátkodobých pracovních poměrů změnil pokračováním v práci s vědomím organizace v pracovní poměr uzavřený na neurčitou dobu.

Soud: Nejvyšší soud ČSSR

Datum rozhodnutí: 29.11.1968

Spisová značka: 7 Cz 102/68

Číslo rozhodnutí: 86

Číslo sešitu: 9

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Sociální zabezpečení

Předpisy: 28/1965 Sb. § 3 65/1965 Sb. § 56 60/1966 Sb. § 5

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 86/1969 sb. rozh.

Vyhláška č. 60/1966 Zb. nevyžaduje splnění podmínky uvedené v § 5 ods. 1 (posledná veta) pro dva krátkodobé zvýhodněné pracovní poměry na seba navzájem; bez dalšího není možné vyvodzovat, že by se v zmysle § 56 ods. 1 a 2 zák. práce prvý z těchto krátkodobých pracovních poměrů změnil pokračováním v práci s vědomím organizace v pracovní poměr uzavřený na neurčitou dobu.

(Rozhodnutí Nejvyššího soudu z 29. 11. 1968, [7 Cz 102/68.](#))

Štátny úrad sociálneho zabezpečenia - Správa dôchodkov v Bratislave zaviazal rozhodnutím z 13. 4. 1967 obidvoch navrhovateľov (Západoslov. tehelne, n. p. v P., a J. D.) nahradit' sumu 4.869 Kčs, ktorá bola druhému navrhovateľovi neprávom vyplatená na starobnom dôchodku. Ďalším rozhodnutím z 20. 12. 1967 znížil odporca uvedenú sumu na 4.316 Kčs.

Proti tomuto rozhodnutiu podali opravný prostriedok obidvaja navrhovatelia. Krajský súd v Bratislave vydal dňa 20. 3. 1968 uznesenie, ktorým potvrdil rozhodnutie odporcu z 20. 12. 1967. Svoje

uznesenie odôvodnil predovšetkým citáciou ustanovenia § 89 ods. 1 a 2 zák. č. 101/1964 Zb., zčasti aj citáciou ustanovenia § 53 ods. 2 zák. č. 101/1964 Zb. Ďalej poukázal na ohlasovaciu povinnosť podľa § 132 ods. 4 vyhl. č. 102/1964 Zb., podľa ktorej musí závod zaslať hlásenie o vstupe poberateľa dôchodku do zamestnania Štátnemu úradu sociálneho zabezpečenia alebo Okresnému národnému výboru do 8 dní od vstupu do zamestnania. Ustanovenia vyhl. č. 28/1965 Zb. a vyhl. č. 60/1966 Zb. sú – ako dôvodí krajský súd – ustanoveniami výnimočnými a nutné preto dodržiavať skutočnosťami stanovené pre získanie výnimky zo zákona. Podľa zmienených vyhlášok je podľa názoru krajského súdu aj pri krátkodobých pracovných pomeroch daná dôchodcovi – a nie zamestnávateľovi – voľba medzi nárokom na zvyšovanie dôchodku a medzi jeho výplatom; je preto treba, aby si dôchodca uplatnil túto voľbu. Lehota stanovená v § 132 ods. 4 vyhl. č. 102/1964 Zb. je jednoznačná a vzťahuje sa bez výnimky na všetky uzavreté pracovné pomery, teda aj na tzv. pracovný pomer zvýhodnený.

Krajský súd zdôraznil tiež, že druhý navrhovateľ vstúpil do zamestnania u prvého navrhovateľa ako nočný strážnik dňa 5. 7. 1966, teda u účinnosti vyhl. č. 28/1965 Zb. Podľa ustanovenia § 3 ods. 1 vyhl. č. 28/1965 Zb. rovnako ako podľa ustanovenia § 5 ods. 1 písm. b) vyhl. č. 60/1966 Zb., platnej od 1. 8. 1966, sa poskytuje dôchodok v nezmenenej výške poberateľom starobného dôchodku, ktorým by sa dôchodok nevyplácal pri zamestnaní, keď je dôchodca prechodne zamestnaný na dobu zjednanú najviac na 120 pracovných dní (a ak nejde o prácu administratívne), pokiaľ dôchodca skutočne neodpracoval v takom zamestnaní v kalendárnom roku viac, než uvedený počet dní. Do počtu odpracovaných dní sa započítavajú aj dni, za ktoré patrí dôchodcovi nemocenské. Ustanovenie § 5 ods. 1 písm. a) vyhl. č. 60/1966 Zb., platnej od 1. 8. 1966, sa na daný prípad nevzťahuje, pretože druhý navrhovateľ ako nočný strážnik v tehelni nevykonával stavebné práce. Už zo samotného návrhu prvého navrhovateľa vyvodil krajský súd, že nešlo o pracovný pomer zvýhodnený podľa zmienených ustanovení, ale o uzavretie pracovného pomeru na dlhšiu predom neurčenú dobu; na taký pracovný pomer sa nevzťahuje výhoda podľa zmienených právnych predpisov. Pretože nešlo o pracovný úväzok malého rozsahu, neprevyšujúci 400 prípadne 800 hodín, nevzťahuje sa na daný prípad ani ustanovenie § 3 ods. 2 vyhl. č. 28/1965 Zb. a § 5 ods. 2 vyhl. č. 60/1966 Zb. V tejto súvislosti poukázal krajský súd tiež na ustanovenia § 56 ods. 1 a 2 zák. práce, podľa ktorých končí pracovný pomer zjednaný na určitú dobu uplynutím tejto doby; ak pokračuje pracovník po uplynutí tejto zjednanej doby s vedomím organizácie vo výkone prác, platí, že sa tento pracovný pomer zmenil na pracovný pomer uzavretý na neurčitú dobu. Aj keby teda navrhovatelia uzavreli medzi sebou pracovný pomer na dobu určitú, po skončení tejto doby sa pracovný pomer zmenil na pracovný pomer uzavretý na dobu neurčitú, takže nemožno aplikovať ustanovenia vyhl. č. 28/1965 Zb. ani vyhl. č. 60/1966 Zb.

Najvyšší súd rozhodol o sťažnosti pre porušenie zákona podanej predsedom Najvyššieho súdu, že uznesením Krajského súdu v Bratislave bol porušený zákon a toto uznesenie zrušil.

Z odôvodnenia:

V občianskom súdnom konaní a teda aj v konaní o pre skúmaní rozhodnutí iných orgánov sú súdy povinné dbať v zájme spravodlivého rozhodnutia všestranne o zistenie skutočného stavu vecí. Nie sú preto viazané na dôkazy účastníkmi ponúkané; naopak je povinnosťou súdu vyzvať účastníkov na označenie ďalších potrebných dôkazov a povinnosťou účastníkov vyhovieť tejto výzve. Krajský súd nedbal dôsledne na tieto základné zásady občianskeho súdneho konania, čo mohlo mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

Povinnosťou krajského súdu bolo predovšetkým, aby zistil, či druhý navrhovateľ bol poberateľom starobného dôchodku a v akej výške, či a za akých podmienok uzavrel s prvým navrhovateľom pracovný pomer, či išlo o pracovný pomer krátkodobý, alebo zjednaný na dobu neurčitú, kedy nastúpil druhý navrhovateľ u prvého navrhovateľa zamestnanie, po akú dobu u neho pracoval a aký bol jeho mesačný zárobok. Až po objasnení týchto základných skutkových otázok mohol súd uvažovať

o tom, podľa akého právneho predpisu je treba zistený skutkový stav posudzovať, a zhodnotiť, či sú či nie sú dané podmienky pre uloženie povinnosti navrhovateľov na náhradu odporcom tvrdeného preplatku na dôchodku.

Krajský súd však nielen že takto nepostupoval, ale dokonca znemožnil prvému navrhovateľovi, ako možno usudzovať z jeho prehlásení po ukončení protokolu z 30. 3. 1968, predčasným prejednaním veci účasť pri pojednávaní. Už táto skutočnosť sama o sebe viedla k porušeniu procesných predpisov a mohla ovplyvniť správnosť rozhodnutia vo veci.

Krajský súd si ani neobjanil tvrdenie, že druhý navrhovateľ uzavrel v roku 1966 tzv. krátkodobý zvýhodnený pracovný pomer, ktorý nemal vplyv na zastavenie (prípadne krátanie) starobného dôchodku. Nebolo by preto možno bez ďalšieho vyvodzovať, že v zmysle ustanovení § 56 ods. 1 a 2 zák. práce by sa tento pracovný pomer navrhovateľa zmenil pokračovaním v práci s vedomím organizácie v pracovný pomer uzavretý na neurčitú dobu. Takto nebolo ani možné vylučovať druhého navrhovateľa z výhod vyplývajúcich z krátkodobého pracovného pomeru v zmysle citovaných ustanovení v roku 1967. Vyhláška č. 60/1966 Zb. vyžaduje síce v § 5 ods. 1 (posledná veta), aby odo dňa ukončenia pracovného pomeru hodnotiteľného pre nárok na starobný dôchodok uplynulo aspoň 14 dní do dňa vzniku krátkodobého zvýhodneného pracovného pomeru; nekladie však túto podmienku pre dva krátkodobé zvýhodnené pracovné pomery na seba naväzujúce. V prípade, že by bolo preukázané, že u druhého navrhovateľa išlo ako v roku 1966 tak v roku 1967 vždy o samostatné krátkodobé pracovné pomery a že prvý navrhovateľ uviedol skutočne druhého navrhovateľa do omylu v otázke prípustnosti rozsahu zvýhodneného pracovného pomeru, nebolo by dôvodu pre uloženie preplatku druhému navrhovateľovi k náhrade, lebo ani nesplnenie ohlasovacej povinnosti samo o sebe by v tomto prípade nemohlo byť dôvodom na uloženie náhrady preplatku pre nedostatok vedomosti pracovníka. Iná by, pravda, bola situácia za zmieneného stavu u prvého navrhovateľa, ktorého by pre nesplnenie ohlasovacej povinnosti postihovala plne povinnosť nahradiť preplatok. Pretože však zdanlivý krátkodobý pracovný pomer v roku 1967, zamýšľaný rovnako zdanlivo ako zvýhodnený, neprekročil dobu 120 pracovných dní, nebol v tomto smere získaný vôbec podklad pre posúdenie, či je daná možnosť uloženia prípadného preplatku prvému navrhovateľovi, ak nebol náležite objasnený jeho skutočne dohovorovaný rozsah.

Ak dospel preto krajský súd bez náležitého skutkového objasnenia veci k záveru o správnosti rozhodnutia odporcu a toto rozhodnutie potvrdil, porušil svojim rozhodnutím zákon v ustanoveniach § 6, 120 ods. 1, § 125, 132 o. s. p., ohľadne prvého navrhovateľa tiež v ustanoveniach § 18 (tretia veta), 115, 118 ods. 3 a § 244 ods. 1 o. s. o. v spojení s ustanoveniami § 3 ods. 1 vyhl. č. 28/1965 Zb., § 5 ods. 1 písm. b) vyhl. č. 60/1966 Zb., § 56 ods. 1 a 2 zák. práce, § 53 ods. 2, § 89 ods. 1 a 2 zák. č. 101/1964 Zb. a § 132 ods. 4 vyhl. č. 102/1964 Zb.